

СТАНОВИЩЕ

От доц. д-р Георги [REDACTED] Вълчев
Софийски университет „Св. Климент Охридски“
Катедра „История и теория на културата“, Философски факултет

на материалите, представени за участие в конкурс за заемане на академичната длъжност „професор“ по професионално направление 5.7. Архитектура, строителство и геодезия,

В конкурса за професор, обявен в Държавен вестник, бр. 91/02.10.2021 г. и в сайта на УАСГ за нуждите на катедра „История и теория на архитектурата“ към Архитектурен факултет, като кандидат участва доц. д-р Йорданка Кандулкова от Университета по архитектура, строителство и геодезия.

1. Кратки биографични данни

Кандидатът доц. д-р Йорданка Кандулкова е дългогодишен преподавател в УАСГ и изтъкнат специалист в областта на недвижимото културно наследство.

Професионалната ѝ кариера започва през 1981 г. в Националния институт за паметниците на културата, където тя работи като проектант, научен сътрудник, старши инспектор и ръководител направление “Надзор и съгласувателна дейност”. От 1996 г. е преподавател в УАСГ, където през 2007 г. защитава дисертация и придобива научната и образователна степен „доктор“, а две години по-късно се хабилитира и заема академичната длъжност „доцент“. За кратко, в периода 2010-2011 г., е директор на Националния институт за недвижимо културно наследство.

Доц. д-р Кандулкова е водещ преподавател на лекционни курсове в няколко специалности на УАСГ, участник в серия научно-изследователски проекти и архитект със завиден проектантски опит в областта на урбанистичното планиране, свързано с устройството на исторически територии и опазване на културно-историческото наследство, в областта на консервацията, реставрацията и адаптацията на архитектурни паметници, в областта на консервацията и експонирането на археологически паметници, както и в областта на съвременното архитектурно творчество.

Автор е на множество научни публикации и уважаван експерт с активна гражданска позиция, заявена в серия от интервюта и публикации в периодичния печат и съвременните електронни медии.

Доц. д-р Кандулкова е член в редица авторитетни национални и международни професионални организации (Съюза на архитектите в България, Камарата на архитектите в България, БНК на ИКОМОС, Международния съюз на архитектите), както и експерт на ИКОМОС за обектите на Световното културно наследство, представител на България в Комитета за световно наследство към ЮНЕСКО.

За професионалните качества и безспорен авторитет говорят и получените от нея през годините престижни отличия и награди.

2. Общо описание на представените материали

Кандидатът доц. д-р Йорданка Кандулкова участва в конкурса с:

- a. Монографии - 2 броя;
- b. Публикации - 12 броя в издания с научно рецензиране и редактиране на колективни томове; 3 броя в популярни печатни издания и електронни издания и сайтове за наука, култура, архитектура и урбанизъм и 5 интервюта
- c. Доклади – 5 броя

3. Отражение на научните публикации на кандидата в литературата (известни ци-тирания)

Списъкът с известни цитирания на публикации на доц. д-р Йорданка Кандулкова, включва общо 59 позовавания, от които 9 са на нейни публикации в популярни печатни издания и електронни издания и сайтове за наука, култура, архитектура и урбанизъм. Това е достатъчно доказателство за разпознаваемостта на нейната публикационна активност както в научната литература, така и в публичното пространство.

4. Обща характеристика на дейността на кандидата

От предоставената справка за учебната натовареност на доц. д-р Кандулкова е видна активната ѝ преподавателска дейност, надхвърляща изискуемия от УАСГ норматив от 252 ч. (редуцирани поради заемана административна длъжност „ръководител катедра“) Тя е водещ преподавател на учебни лекционни курсове в четири специалности в УАСГ, разработила и актуализирала различни учебни програми, съответни методически указания към тях и създала техни презентации. В периода 2016-2021 г. е била научен ръководител на 11 дипломанта, 9 докторанта, от които трима успешно защитили свои дисертационни трудове, петима отчислени с право на защита и един в процес на обучение. Въпреки сериозните си преподавателски ангажименти, доц. д-р Йорданка Кандулкова развива и активна научна и научно приложна дейност. Чрез представените за участие в този конкурс реализирани авторски продукти и участието ѝ в национални научни и образователни проекти, тя защитава по убедителен начин името си на един от водещите български специалисти в областта на опазването, адаптирането и експонирането на богатото ни археологическо и архитектурно наследство.

5. Оценка на личния принос на кандидата

Представеният за участие в обявения конкурс за професор основен хабилитационен труд със заглавие „Оригиналът в архитектурния паметник“, София, 2021 г., представлява оригинално авторско изследване върху един изключително сложен и същевременно изцяло актуален за българската

социокултурна среда проблем, свързан с недвижимото археологическо и архитектурно наследство.

В центъра на това изследване е поставен като изследователски обект достигащият до наши дни оригинален паметник на културата. За целта, още в началото на текста, доц. д-р Кандулкова дефинира ясно базисните елементи на понятийния апарат, с който ще работи, включвайки ги в една цялостна система на съподчиненост и логично обусловени взаимовръзки. Напълно аргументирано тя прави опит за реабилитация на едно игнорирано от съвременната българска законова уредба в областта на културното наследство понятие „паметник на културата“, тъй като то ѝ позволява да организира цялостната по-нататъшна структура на изследването си около централния проблем за максимално запазване на неговата автентичност при неизбежните съвременни намеси, които по една или друга причина той трябва да понесе.

Краткият преглед на историческата еволюция в професионалните разбирания за допустимите граници на тези намеси, очертан макар и с едри шрихи, е достатъчно изчерпателен за целите на изследването. Той започва от създателите на така нареченото „класицистично направление“, преминава през представите на най-ярките имена в „романтичното“ и „стилистичното“ направления и завършва с тяхното трудно надмогване от идеите, изповядвани от радетелите на „археологическото /филологическо направление“. Именно тези идеи от своя страна стоят в основата на постепенното формиране през ХХ в. на съвременното модерно отношение към ролята и значението на оригинала в цялостното сложно поле на културното наследство и максималното запазване на неговата автентичност в новата социокултурна среда.

Като привърженик на този модерен, ценностен подход за максимално опазване на оригиналния паметник, доц. д-р Кандулкова успява да доразвие съществуващата в страната ни критериална система за идентификация на културните паметници и комплексна оценка на тяхната значимост, превръщайки ги в инструмент за ограничаване на съвременната намеса.

Изследването е подплатено с множество конкретни примери и различни професионални практики, както от чужбина, така и в България, което го прави разбираемо не само от специалистите, но и от много по-широка читателска аудитория. Факт, който заслужава адмирации, тъй като темата е изключително актуална за днешното българско общество. Макар и преодолян със задружните усилия на широк спектър специалисти, имащи отношение към голямата тема за културното наследство, опитът, направен преди няколко години, насилствено да бъде наложена в областта на реставрацията тезата за възстановяване „до зъбер, до керемидата“, нанесе непоправими щети върху множество археологически и архитектурни паметници. Превърнатата почти във властова идеология, тази теза се опитваше да убеди и без това обърканото ни общество, че „така правят навсякъде в Европа“ и трябва да признаем, че до голяма степен действително успя да го дезориентира.

Ето защо, настоящото изследване на доц. д-р Кандулкова може да бъде разглеждано и като опит за възстановяване на прекъснатия диалог между експертната общност и днешното българско общество, превръщайки нейната професионална позиция в гражданска.

В тази връзка е и единствената ми препоръка – изследването щеше само да спечели още повече, ако бе проследило този понякога трудно уловим за широката аудитория сблъсък между професионалната етика на експерта и властовия натиск, който неизменно съпътства отношението към оригинала в архитектурния паметник и неговата автентичност още от времето на арх. Рашенов и продължава до ден днешен.

6. Лични впечатления

Макар и специалист в различно научно направление, имах щастието професионалният ми път се пресече с този на доц. д-р Кандулкова и на други колеги от УАСГ в широко поле на културното наследство. Съвместната ни работа преди години във неформалното професионално обединение „Форум културно наследство“ ме убеди, че споделяме общи възгледи и ценности и се надявам това плодотворно сътрудничество да продължи в бъдеще чрез осъществяване на различни съвместни проекти, но най-вече чрез мостовите, които прокарахме между младите поколения колеги, които идват след нас.

7. Заключение:

Имайки предвид гореизложеното, предлагам доц. д-р Йорданка Кандулкова да бъде избрана за „професор“ по професионално направление 5.7 Архитектура, строителство и геодезия

02.02.2022 г.

Член на журито: доц. д-р Георги Вълчев

